

اطلاعات پایه

1. کلیات

جمهوری ترکیه به عنوان پل میان سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا از موقعیت ژئوپولتیکی و ژئواکونومیکی ممتازی برخوردار می باشد. این کشور به 7 ناحیه (آناتولی شرقی، آناتولی جنوب شرقی، آناتولی مرکزی، دریای سیاه، دریای مدیترانه، اژه و مرمره) و 81 استان تقسیم می شود. مساحت ترکیه 783.562 کیلومتر مربع و جمعیت آن 77 میلیون نفر است. ترکیه با کشورهای یونان، بلغارستان، گرجستان، ارمنستان، ایران، عراق و سوریه مرز زمینی دارد. مهمترین شهرهای ترکیه آنکارا، استانبول و ازمیر هستند. نظام حکومتی ترکیه از 2018 به ریاستی تبدیل گردید. مهمترین احزاب ترکیه حزب عدالت و توسعه (AKP)، حزب جمهوری خلق (CHP) و حزب حرکت ملی (MHP) هستند. ترکیه دارای 98 فرودگاه است که 4 فرودگاه آن جزو فرودگاه های بزرگ به حساب می آیند. مهمترین بنادر ترکیه مرسین، آنتالیا، ازمیر، استانبول، سامسون و ترابوزان می باشند.

جمهوری ترکیه در حال تبدیل شدن به هاب ترانزیت انرژی از CIS به اروپا و مرکز ترانزیت هوایی مسافر از مسیر استانبول به تمامی نقاط دنیا می باشد. ترکیه با دیپلماسی فعال و سیاست خارجی چند بعدی خود در سالهای اخیر توانسته است تعاملات خود با اروپا، آفریقا، خاورمیانه، CIS و جهان اسلام را به نحو توجیهی گسترش بدهد. ترکیه عضو سازمانهای بین المللی و منطقه ای مهمی نظیر NATO, OECD, WTO, G20, OIC, D-8, ECO می باشد. ترکیه با اتحادیه اروپا اتحادیه گمرکی (CU) و با بیشتر کشورهای شمال آفریقا، خاورمیانه، قفقاز، بالکان، شرق آسیا موافقتنامه تجارت آزاد (FTA) امضا نموده است. ترکیه با ایران موافقتنامه تجارت ترجیحی (PTA) دارد. ترکیه دارای 19 منطقه آزاد تجاری با هدف جذب سرمایه گذاری خارجی و تولید صادرات محور است.

ترکیه دارای اتحادیه ها و تشکل های توانمند بخش خصوصی است. مهمترین اتحادیه ها و تشکل های بخش خصوصی ترکیه عبارتند از:

- اتحادیه اتاق های بازرگانی و بورس های کالایی (TOBB) که بر فعالیت کلیه اتاق های بازرگانی و صنایع و همچنین بورس های کالایی در ترکیه نظارت دارد. همتای این نهاد در ایران اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است.
- شورای روابط اقتصادی خارجی ترکیه (DEIK) که در کنار دولت با کمک شورای روابط تجاری در کلیه کشورها فعال است. این نهاد در ایران همتایی ندارد. شورای تجاری ایران و ترکیه زیر نظر این نهاد فعالیت می کند.
- مجمع صادرکنندگان ترکیه (TIM) که وظیفه حمایت و توسعه صادرات و معرفی شرکتهای برتر و ظرفیتهای صادراتی ترکیه را به عهده دارد. در زیر مجموعه این شورا در مناطق مختلف ترکیه شوراهای هر منطقه فعالیت دارند. همتای این نهاد در ایران سازمان توسعه تجارت ایران است.
- انجمن صنعت و تجارت ترکیه (TUSIAD) که در شهرهای بروکسل، واشنگتن، برلین، پاریس، لندن و پکن دفتر نمایندگی دارد.
- انجمن صنعتگران و تجار مستقل ترکیه (MUSIAD) که در 208 کشور از جمله ایران نمایندگی دارد.
- انجمن پیمانکاران ترکیه (TCA) که در زمینه پروژه های عمرانی و ساختمانی داخل و خارج ترکیه به اعضا خدمات ارائه می نماید.
- کنفدراسیون فروشندگان و تولیدکنندگان صنایع دستی ترکیه (TESK) که متولی حمایت از تولیدکنندگان صنایع دستی در ترکیه است.
- انجمن تولیدکنندگان دارو ترکیه (IEIS) که شرکتهای تولید کننده و صادرکننده دارو در آن عضویت دارند.
- انجمن صادرکنندگان طلا و جواهر ترکیه (JTR) که با بیش از 1000 عضو بدنبال توسعه صادرات طلا و جواهر می باشد.

2. شاخص های اقتصادی

جدول شاخص های اقتصادی ترکیه در سال 2017		
ردیف	شاخص ها	ارزش یا رتبه
1	تولید ناخالص داخلی (GDP)	841.3
2	نرخ رشد GDP	5.1
3	سهم بخش های مختلف از GDP به درصد	خدمات (61.4)، صنعت (31.8) و کشاورزی (6.8)
4	حجم جریانات سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI)	143.7
5	درآمد سرانه	26.500
6	بدهی خارجی	429.6
7	تورم	10.9
8	بیکاری	11.2
9	رتبه کسب و کار	60
10	رتبه ریسک کشوری	5
11	نظام تعرفه ایی	میانگین (10.9)، صنعت (5.5) و کشاورزی (43.2)

منبع: www.world Bank.org

3. ظرفیت های صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی

ترکیه در بخش صنعت، در زمینه های نساجی و پوشاک، خودرو سازی و قطعه سازی، لوازم بهداشتی و آرایشی، مبلمان و دکوراسیون، صنایع غذایی، ماشین آلات، لوازم خانگی، فولاد سازی، فرآوری مواد معدنی و لوازم الکتریکی دارای ظرفیت های بالایی است. در بخش معادن، در زمینه های کرومیت، مس، بورات، روی،

فلدسپات، مرمريت، بارت، بنتوليت و کاتولین و مگنیزیت ظرفیت های خوبی دارد. در بخش کشاورزی، در زمینه های میوه تازه و خشکبار، فندق، پنبه، دانه های روغنی، غلات، توتون و تنباکو، زیتون، دام و طیور، ظرفیت های خوبی دارد. در بخش خدمات، در زمینه های گردشگری، حمل و نقل، ترانزیت و لجستیک، خدمات فنی و مهندسی، بانکداری و تامین مالی و خدمات تجاری و انبارداری دارای ظرفیتهای خوبی است.

4. تجارت خارجی

حجم مبادلات تجاری ترکیه با جهان در بخش کالا 391 میلیارد دلار بوده است. در بخش کالا ترکیه 157 میلیارد دلار صادرات و 234 میلیارد دلار واردات داشته است. تراز تجاری ترکیه 77- میلیارد دلار بوده است. حجم مبادلات تجاری ترکیه با جهان در بخش خدمات 68 میلیارد دلار بوده است. در بخش خدمات ترکیه 44 میلیارد دلار صادرات و 24 میلیارد دلار واردات داشته است. تراز تجاری ترکیه در بخش خدمات 20 میلیارد دلار بوده است.

جدول تجارت خارجی ترکیه با جهان در سال 2017 به میلیارد دلار							
حجم مبادلات		تراز تجاری		واردات		صادرات	
خدمات	کالا	خدمات	کالا	خدمات	کالا	خدمات	کالا
68	391	20	-77	24	234	44	157

منبع: www.Trademap.org

مهمترین شرکای تجاری ترکیه در بخش صادرات کشورهای آلمان، انگلیس، امارات، عراق، آمریکا، ایتالیا، فرانسه، اسپانیا، هلند و رژیم صهیونیستی. مهمترین شرکای تجاری ترکیه در بخش واردات کشورهای چین، آلمان، روسیه، آمریکا، ایتالیا، فرانسه، ایران، سوئیس، کره جنوبی و انگلیس هستند.

مهمترین اقلام صادراتی ترکیه به جهان عبارتند از: وسایل نقلیه، ماشین آلات، سنگ و فلزات گرانبها، پوشاک، آهن و فولاد، ماشین آلات، لوازم الکتریکی و الکترونیکی، پلاستیک، سوخت های معدنی و فرآورده های نفتی، میوه و خشکبار و مبلمان. مهمترین اقلام وارداتی ترکیه از جهان عبارتند از: سوخت های معدنی و فرآورده های

نفی، ماشین آلات، لوازم الکتریکی و الکترونیکی، سنگها و فلزات گرانبها، وسایل نقلیه، آهن و فولاد، پلاستیک، مواد شیمیایی ارگانیک، لوازم پزشکی و عکسبرداری و دارو.

جدول مهمترین اقلام صادراتی و وارداتی ترکیه با جهان در سال 2017 به میلیون دلار						
ردیف	اقلام صادراتی	ارزش	سهم از صادرات جهانی	اقلام وارداتی	ارزش	سهم از واردات جهانی
1	وسایل نقلیه	24	1.7	سوخت های معدنی و فرآورده های نفتی	37	1.8
2	ماشین آلات	14	0.7	ماشین آلات	27	1.3
3	سنگ و فلزات گرانبها	11	19	لوازم الکتریکی و الکترونیکی	21	0.8
4	پوشاک	9	3.9	سنگ و فلزات گرانبها	17	0.8
5	آهن و فولاد	8	2.2	وسایل نقلیه	17	2.7
6	لوازم الکتریکی و الکترونیکی	8	0.3	آهن و فولاد	17	4.4
7	پلاستیک	5	0.9	پوشاک	13	2.2
8	سوخت های معدنی و فرآورده های نفتی	4	0.2	مواد شیمیایی ارگانیک	5	1.3
9	میوه و خشکبار	4	3.4	لوازم پزشکی و عکسبرداری	5	0.9
10	مبلمان	3	1.1	دارو	4	22

منبع: www.Trademap.org

حجم مبادلات تجاری ایران با ترکیه 7 میلیارد دلار بوده است. ایران 4 میلیارد دلار به ترکیه صادرات و 3 میلیارد دلار از ترکیه واردات داشته است. تراز تجاری ایران با ترکیه 1 میلیارد دلار بوده است. بدلیل وجود موانع غیر تعرفه ایی در روابط دو کشور ما شاهد کاهش حجم مبادلات تجاری دوکشور در مقایسه با سالهای پیش بوده ایم.

جدول تجارت خارجی ایران و ترکیه در سال 2017 به میلیون دلار			
صادرات	واردات	تراز تجاری	حجم مبادلات
4	3	1	7

منبع: www.Trademap.org

مهمترین اقلام صادراتی ایران به ترکیه عبارتند از: سوخت های معدنی و فرآورده های نفتی، پلیمرهای اتیلن، روی، پلیمرهای پروپیلن، آلومینیوم، خشکبار، پلیمرهای استایرن، کود شیمیایی، آهن و فولاد غیر آلیاژی و آهن و فولاد غیر آلیاژی. مهمترین اقلام وارداتی ایران از ترکیه عبارتند از: فیبر چوب، موز، پالپ چوب شیمیایی، پنبه، روی، کاغذ، دارو، موتور خودرو، الیاف مصنوعی و قطعات تراکتور و خودروهای سنگین.

جدول مهمترین اقلام صادراتی و وارداتی ایران و ترکیه در سال 2017 به میلیون دلار						
ردیف	اقلام صادراتی	ارزش	سهم از صادرات ایران	اقلام وارداتی	ارزش	سهم از واردات ایران
1	سوخت های معدنی و فرآورده های نفتی	2.349	42	فیبر چوب	174	39
2	پلیمرهای اتیلن	357	10	موز	151	28
3	روی	221	61	پالپ چوب شیمیایی	62	34
4	پلیمرهای پروپیلن	145	71	پنبه	62	44
5	آلومینیوم	144	45	روی	52	97
6	خشکبار	84	7	کاغذ	51	21
7	پلیمرهای استایرن	73	34	دارو	44	4
8	کود شیمیایی	61	8	موتور خودرو	42	2
9	آهن و فولاد غیر آلیاژی	43	4	الیاف مصنوعی	41	57
10	میله های فولادی	36	47	قطعات تراکتور و خودروهای سنگین	40	4

منبع: www.Trademap.org